

Nrc Group ASA
PB 18
1324 LYSAKER

VÅR REFERANSE
16/11569

DERES REFERANSE

DATO
02.06.2017

Kontroll av finansiell rapportering

1. Innledning

Finanstilsynet har gjennomgått enkelte regnskapsmessige forhold ved den finansielle rapporteringen til NRC Group ASA ("NRC"), jf. verdipapirhandelloven ("vphl") § 15-1 tredje ledd. Det vises til tidligere korrespondanse og møter. NRC oppstod gjennom en sammenslåing av Blom ASA og NRC Rail Holding AS i mai 2015. Som følge av flere påfølgende oppkjøp er NRC en betydelig aktør innenfor trikk og jernbane infrastruktur prosjekter i Norge og Sverige.

Kontrollen har omfattet temaer knyttet til innregning, måling og noteopplysninger for tre av foretakets vesentligste virksomhetssammenslutninger; NRC Rail Holding AS, Svensk Järnvägsteknik AB ("SJT") og Segermo Entreprenad AB ("Segermo"), videre omtalt i punkt 2. Basert på Finanstilsynets vurderinger har foretaket korrigert oppkjøpsallokeringene. Endringene medførte en økning i verdien som ble allokert til immaterielle eiendeler med ca. 40 %, samt at avskrivningsperioden ble forkortet. Resultateffekten av dette er størst for 2016, hvor de økte avskrivningene reduserer årets EBIT med ca. 10 % i forhold til foreløpige tall rapportert i fjerde kvartal 2016. Foretaket har rettet feilen i henhold til IAS 8 *Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil*, herunder endret sammenlikningstall. Når det gjelder noteopplysningene er mangler og utelatelser allerede delvis utbedret i forbindelse med delårsrapporteringen i 2016, mens det resterende er inntatt i foretakets årsregnskap for 2016.

Kontrollen har omfattet to øvrige måling- og innregningsproblemstillinger. Begge forholdene relaterer seg til garantiforpliktelser. Den første gjelder garantiene NRC avgir under sine entreprenørkontrakter (jf. punkt 3.1). Entreprenørforetakene NRC ervervet i 2015 hadde i henhold til NRC til felles at de ikke hadde rutiner og systemer for å registrere historiske garantikostnader, og de hadde ikke hadde innregnet noen avsetning for fremtidige garantikostnader i sine selskapsregnskaper. Slike garantiforpliktelser ble heller ikke identifisert av NRC i forbindelse med oppkjøpsanalysene, eller satt av for på et senere tidspunkt. Foretaket mener å kunne legge til grunn at garantikostnadene historisk ikke har vært vesentlige men har ikke et datagrunnlag som kan underbygge dette. Fremover anser foretaket at et større innslag av totalentrepriser mv. potensielt vil kunne øke garantikostnadene noe. Foretaket vil forbedre sine systemer og rutiner, og utvikle en

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Morten Barstad
Dir. tlf 22 93 97 21

metodikk med sikte på å beregne en avsetning som vil inntas i halvårsregnskapet for 2017. Finanstilsynet har tatt dette til etterretning.

Det andre forholdet knytter seg til en garanti avgitt av Blom ASA i forbindelse med et eiendomssalg i Tønsberg, for fremtidige husleier betalt av leietakeren Scanrope AS (jf. punkt 3.2). Leietakerens virksomhet var betydelig eksponert mot olje- og offshoreservice næringen, og fallende oljepris resulterte i fallende resultater og nedbemanning. Leietakeren fattet i desember 2016 beslutning om endelig opphør av all aktivitet i Tønsberg. Leiekontrakten varer til 2025, med opsjon om ytterligere 5 år, og årlig leie var i 2016 ca. NOK 12 millioner. NRC anså at det i 2015 ikke eksisterte sannsynlighetsovervekt for utbetalinger under husleiegarantien. Finanstilsynet har tatt dette til etterretning, men anser at noteopplysningene som ble gitt om husleiegarantien i årsregnskapet for 2015 ikke var presise eller fullstendige nok. NRC har inntatt utvidede noteopplysninger i årsregnskapet for 2016.

Øvrige presentasjons- og noteforhold omtales i punkt 4 og inkluderer kontantstrømoppstilling i delårsrapporteringen, presentasjon og noteopplysninger om avvirket virksomhet, noteopplysninger om inntekter under anleggskontrakter og noteopplysninger om lederavlønninger og nærstående parter. NRC har foretatt utbedringer av disse forholdene enten i påfølgende delårsrapportering i 2016 eller i årsregnskapet for 2016.

Saken anses med dette som avsluttet.

2. Virksomhetssammenslutninger

Foretaket ervervet i 2015 NRC Rail, SJT og Segermo mot et totalt vederlag på NOK 502 millioner. I årsregnskapet for 2015 ble det opplyst at foretaket i forbindelse med oppkjøpene hadde innregnet "Patenter, lisenser og liknende rettigheter", men at det i oppkjøpsanalysene ellers ikke hadde blitt identifisert og tilordnet verdi til andre immaterielle eiendeler.

Ervervede immaterielle eiendeler skal innregnes separat fra goodwill dersom de er identifiserbare, dvs. enten er utskillbare eller oppstår av kontraktsregulerte eller andre juridiske rettigheter, jf. IFRS 3 *Virksomhetssammenslutning* nr. 10. De tre ervervede foretakene hadde på oppkjøpstidspunktene en samlet ordrebok på omtrent NOK 1,5 milliarder, og ble i prospekter og delårsrapporter oppgitt å være blant bransjens mest lønnsomme foretak. Videre vektla NRC i sin kommunikasjon at spesielt ett av de ervervede foretakene var i besittelse av sertifiseringer som skapte betydelige inngangsbarrierer for konkurrenter. Kontrollen omfattet problemstillinger knyttet til innregning og måling av disse og andre immaterielle eiendeler.

2.1 Kunderelaterte immaterielle eiendeler

NRC redegjorde overfor Finanstilsynet at "Patenter, lisenser og liknende rettigheter" i sin helhet utgjorde verdien som var tilskrevet inngåtte kontrakter som på oppkjøpstidspunktet inngikk i de oppkjøpte foretakenes ordrebok. I delårsrapporten for 3. kvartal 2016 endret NRC navnet på balanselinjen til "Kundekontrakter og andre immaterielle eiendeler" og ga informasjon vedrørende den anvendte avskrivningsperioden.

For de tre nevnte virksomhetssammenslutningene var de ervervede kundekontraktene som inngikk i ordrebøkene innregnet med en verdi på omtrent NOK 38 millioner. Denne verdien var fastsatt ved anvendelse av en form for super-profit metode. I beregningen var de ervervede foretakenes historiske lønnsomhet normalisert og justert for forhold som forventede endringer i fremtidige overheadkostnader. Denne normaliserte lønnsomheten var så sammenholdt med en bransje EBIT, som var fastsatt ved å beregne gjennomsnittet av et utvalg av liknende foretak, og verdien ble så fastsatt som den diskonterte merlønnsomheten i ordreboken. Utvalget av liknende foretak som NRC hadde benyttet seg av i beregningen avvek fra peer-gruppen som foretaket hadde presentert i prospekter mv. Det anvendte utvalget bestod primært av store norske integrerte entreprenørforetak med flere ulike typer virksomhet. Flere foretak som var mer rendyrkede jernbaneinfrastruktur selskap, med virksomhet også i Sverige, var utelatt. Dette var foretak med historisk lavere lønnsomhet enn de førstnevnte.

Etter Finanstilsynets vurdering var enkelte av forutsetningene NRC anvendte urimelige og avvek fra det en markedsdeltaker ville ha anvendt jf. IFRS 13 *Måling av virkelig verdi* nr. 69. Videre la Finanstilsynet til grunn at en markedsdeltaker trolig også ville anvendt en annen resultatmetode for fastsettelse av ordrebøkens virkelige verdi, og at metoden anvendt av foretaket således var mindre egnet, jf. IFRS 13.63. Finanstilsynet ba på denne bakgrunn NRC om å foreta fornyet verdiberegning med anvendelse av en overskuddsvurderingsmetode¹, jf. IFRS 13 B11c, og rimelige forutsetninger. Foretaket har rettet oppkjøpsallokeringen for å reflektere en slik ny beregnet verdi.

De ervervede ordrebøkene ble av foretaket avskrevet lineært over 3 år. Foretaket har imidlertid opplyst at det forventet at omkring 90 % av de totale kontantstrømmene fra kontraktene i de ervervede ordrebøkene ville bli realisert i løpet av de første 24 månedene. For de ervervede ordrebøkene anså Finanstilsynet at usikkerheten knyttet til størrelsen og tidfestingen av de fremtidige kontantstrømmer var mindre, samt at relasjonen mellom profilen på de fremtidige inntektene og forbruket av de økonomiske fordelene var sterkere, enn det som typisk er tilfellet for immaterielle eiendeler. Finanstilsynets vurdering var derfor at NRC i henhold til IAS 38 *Immaterielle eiendeler* nr. 97 enten burde valgt en avskrivningsmetode med en mer degressiv profil over 3 år, eller alternativt fastsatt levetiden til 2 år og benyttet en lineær metode. Etter en fornyet vurdering valgte NRC å endre estimert levetid til 2 år og avskrive lineært over denne perioden. Foretaket har regnskapsført effekten av denne estimatendringen i henhold til IAS 8.

¹ MPEEM (Multi Period Excess Earnings Model)

I sin opprinnelige oppkjøpsallokering hadde NRC ikke tilordnet noen verdi til kunderelasjoner. Foretakets hovedbegrunnelse for dette var at kundene i det alt vesentlige er offentlige virksomheter og at nytten av tidligere inngåtte kontrakter med disse reduseres som følge av at nye oppdrag må vinnes gjennom offentlige anbud som er strengt regulert i Lov om offentlige anskaffelser (i Norge) og Lagen om offentlig opphandling (i Sverige). Denne lovreguleringen er etablert blant annet for å unngå subjektive vurderinger som kan opparbeides gjennom relasjonsbygging. Foretaket opptrer noen ganger også som underentreprenør i større prosjekter, hvor kunden formelt er hovedentreprenøren. NRC har opplyst at foretakets tidligere oppgitte vekststrategi, som gikk ut på å bygge relasjoner ved og inngå partnerskap med større europeiske entreprenørselskaper, over tid har blitt mindre viktig. Finanstilsynet tok på denne bakgrunn til etterretning at kunderelasjonene som ble ervervet i de tre virksomhetssammenslutningene ikke hadde vesentlig verdi. NRC har i de korrigerende oppkjøpsanalysene innregnet kunderelasjoner med en lav verdi.

2.2 Sertifiseringer og godkjenninger

De oppkjøpte foretakene hadde en lang rekke sertifiseringer og godkjenninger. I sin regnskapsføring av virksomhetssammenslutningene hadde ikke NRC identifisert og innregnet noen av disse som immaterielle eiendeler. Finanstilsynet deler NRC sin vurdering av at foretakets manglende kontroll over de ansatte medfører at sertifiseringer på personnivå ikke tilfredsstillende innregningskriteriene i IAS 38.15. Videre, at flertallet av sertifiseringene og godkjenningene som er gitt på selskapsnivå vanskelig kan anses å generere betydelige fremtidige økonomiske fordeler for foretaket.

Senest under NRC sin presentasjon av delårsregnskapet for 3. kvartal 2016 ble det opplyst at en konkret samling av sertifiseringer på selskapsnivå i SJT skaper betydelige inngangsbarrierer for konkurrenter i det svenske markedet. I Sverige må selskap som skal benytte svensk skinnegang for egne kjøretøy ha en lisens fra Transportstyrelsen, godkjenning av jernbanekjøretøyene fra Transportstyrelsen og det må inngås en trafikkeringsavtale med Trafikverket, dvs. i alt tre sertifiseringer². Grunnlaget for å få lisens og trafikkeringsavtale er ifølge NRC i hovedsak at de ansatte har nødvendige kunnskaper. I tillegg må selskapet tilfredsstillende visse krav til økonomi, anseelse, ha nødvendige forsikringer og godkjente jernbanekjøretøy samt nødvendige rutiner og prosesser knyttet til sikkerhet.

De overfor nevnte sertifiseringene utgjør juridiske rettigheter basert på lov og tilfredsstillende således identifiserbarhetskriteriet for innregning, jf. IFRS 3 B31 og IAS 38.12. IFRS inneholder flere eksempler hvor sertifiseringer er innregnet som immaterielle eiendeler, for eksempel innenfor luftfart (IAS 38 IE 6), kringkasting (IAS 38 IE 4) og kjernekraft (IFRS 3 B32b). Selv om kriteriene for å oppnå sertifisering på selskapsnivå delvis knytter seg til krav til de ansattes kompetanse, så anses dette ikke å være til hinder for innregning. Dersom SJTs sertifiseringer hos Trafikverket og Transportstyrelsen utgjør substansielle inngangsbarrierer, vil de kunne skape fremtidige økonomiske fordeler ved at de i en periode reduserer konkurranseintensiteten. Kontrakter som legges ut på anbud i perioden vil da bli fordelt mellom færre aktører (økt salg) og til antatt bedre

² En lisens utstedt i et annet EU land kan benyttes som grunnlag for avtale.

betingelser (høyere marginer). Konkurrentenes tilpasning vil medføre at sertifiseringens effekt som inngangsbarriere bare er midlertidig, noe som vil kunne påvirke både dens verdi og levetid. Videre knytter enkelte av sertifiseringene fra Transportstyrelsen seg til et lovverk som opphørte å gjelde fra 1. juli 2015, men hvor eksisterende sertifisering midlertidig tillates videreført ut 2018.

I den fornyede oppkjøpsallokeringen for SJT, jf. punkt 2.1 om kunderelaterte immaterielle eiendeler, ble NRC derfor bedt om å identifisere og innregne de nevnte ervervede sertifiseringene til virkelig verdi. Foretaket aksepterte at sertifiseringene tilfredsstilte innregningskriteriene, men anførte i sitt svarbrev av 15. mars 2017 at inngangsbarrierer knyttet til det svenske jernbane-entreprenør markedet i hovedsak knyttet seg til "*språk og knowhow som de ansatte besitter og ikke til sertifiseringene i seg selv.*" Foretaket påpekte videre at det i eksemplene fra luftfart, kjernekraft m.fl. typisk vil være slik at det foreligger en begrensning i antall tildelinger og at: "*De økonomiske konsekvensene av disse vil være vesentlig forskjellige fra de sertifiseringer som foretas innen jernbanebransjen hvor alle som søker og kvalifiserer vil få tildelt lisens.*"

NRC har på bakgrunn av korrigerende oppkjøpsanalyser innregnet den nevnte gruppen med sertifiseringer i SJT med en lav verdi og vil avskrive dem lineært over 2 år. Finanstilsynet har tatt dette til etterretning.

2.3 Noteopplysninger om virksomhetssammenslutninger

Som følge av at foretaket gjennomførte 5 oppkjøp i 2015, endret NRC sin sammensetning seg betydelig i perioden. Et overtakende foretak skal gi opplysninger som setter brukerne av dets finansregnskap i stand til å evaluere arten og den finansielle virkningen av virksomhetssammenslutningene som er gjennomført. Opplysninger i henhold til kravene i IFRS 3 B64-B66 er videre pålagt gitt allerede i første delårsregnskap avlagt etter gjennomføring av oppkjøpet. Finanstilsynet påpekte en rekke mangler og utelatelser i foretakets års- og delårsrapportering knyttet til disse notekravene:

- A. Opplysninger om driftsinntekter og resultat i det overtatte foretaket og i det sammensluttede foretaket, jf. IFRS 3 B64q).
- B. Opplysninger om hvordan vederlaget var fastsatt, jf. IFRS 3 B64 f) iv).
- C. En kvalitativ beskrivelse av de faktorene som goodwill består av, jf. IFRS 3 B64 e).
- D. Spesifikasjonen av eiendelene identifisert i virksomhetssammenslutningene var ikke tilstrekkelig til å forstå hvor mye som var allokert til eiendeler som har henholdsvis ubestemt og bestemt levetid, samt hvilken periode de ville avskrives over. Dette knyttet seg spesielt til de ervervede immaterielle eiendelene, hvor noteinformasjon i årsregnskapet heller ikke ble ansett å være tilstrekkelig i henhold til enkelte av de alminnelige bestemmelsene i IAS 38.
- E. Manglende begrunnelse for at det var benyttet foreløpig oppkjøpsallokering (PPA), jf. IFRS 3 B67 a) i) og ii), hvilke poster det kan komme justeringer på i senere regnskapsperioder, opplysninger om enkelte påfølgende mindre endringer i oppkjøpsallokeringene, samt angivelse av når allokeringene var endelige.

NRC har bekreftet at de vil gi slik informasjon for fremtidige oppkjøp. For de 5 transaksjonene i 2015, utbedret foretaket manglene og utelatelsene ved å gi informasjonen i påfølgende delårsrapportering for 2016 (hovedsakelig i 3. kvartal), samt i årsregnskapet for 2016.

3. Garantier

Kontrollen har omfattet vurderinger knyttet til to ulike typer garantiforpliktelser som NRC har; garantier avgitt til NRC sine kunder under anleggskontrakter og en enkeltstående avgitt husleiegaranti. NRC har ikke innregnet noen avsetning for disse garantiforpliktelsene.

Innenfor anleggsbransjen tas forventede utgifter ved endrings- og garantiarbeid samt krav fra tredjemann hensyn til, enten ved å inkludere det som en kontraktsutgift ved inntektsføring etter løpende avregningsmetode i henhold til IAS 11 *Anleggskontrakter*, eller ved å foreta en egen avsetning i henhold til IAS 37 *Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler*. For avsluttede prosjekter har NRC opplyst at foretaket foretar avsetninger i henhold til kravene i IAS 37.14 og foretar avsetninger når det a) foreligger en eksisterende plikt som resultat av en tidligere hendelse, b) det er sannsynlig at det vil medføre kostnader for konsernet og c) det kan foretas et pålitelig estimat for forpliktelsen. NRC sin vurdering er at foretaket har en eksisterende plikt til å utbedre eventuelle feil og mangler som resultat av de beskrevne garantibetingelser som avgis i foretakets anleggskontrakter.

I tilfellet med husleiegarantien, er det lagt til grunn at denne er en finansiell garantikontrakt, jf. IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling* punkt 9. Etter IAS 39 skal slike garantier ved førstegangsinnregning måles til virkelig verdi. Husleiegarantien ble inngått som en del av en husleieavtale, og det var opprinnelig ikke allokert noe kompensasjonselement til garantien. NRC har redegjort for at den avgitte garantien opprinnelig ikke ble innregnet med noen verdi i 2007, fordi " *sannsynligheten for at garantien ville bli innfridd på innregningstidspunktet var svært lav.*" Finanstilsynet har ikke utfordret denne vurderingen fra snart 10 år tilbake. I henhold til IAS 39.47c følger det videre at en finansiell garantikontrakt etter førstegangsinnregning skal måles til det høyeste av avsetningen beregnet i samsvar med IAS 37 og beløpet innregnet ved første gangs innregning fratrukket amortisering (inntektsføring) i samsvar med IAS 18 *Driftsinntekter*. Da husleiegarantien ikke ble innregnet ved førstegangsinnregning, er det IAS 37 som er førende for etterfølgende måling. Husleiegarantien representerer ved etterfølgende måling en eksisterende plikt som oppstår av tidligere hendelser. Etter IAS 37.14 skal en avsetning ikke innregnes dersom det ikke er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket, vil kreves for å gjøre opp plikten.

Sentralt i vurderingen av begge typene garantiforpliktelser har således vært avklaring av faktum knyttet til de avgitte garantiene, vurdering av sannsynligheten for å bli holdt til ansvar under garantiene og påliteligheten av eventuelle estimater.

3.1 Avgitte garantier under foretakets anleggskontrakter

I årsregnskapet for 2015 opplyste NRC i note³ at det knyttet seg vesentlig skjønn og estimatusikkerhet til vurderingen av mulige skjulte defekter og mangler ved ferdig avsluttede prosjekter, men foretaket hadde på balansedagen ikke innregnet noen avsetning for garantiansvar.

3.1.1 Foretakets ansvar under avgitte garantier

NRC utfører arbeid som hoved- og/eller underentreprenør både i Norge og i Sverige. Kontraktene i Norge og Sverige inngås i overensstemmelse med henholdsvis norske og svenske standardavtaler⁴. Garantitiden i Norge er 5 år og kan forlenges med inntil 1 år for utførte forbedringsarbeider. I Sverige er garantitiden 5 år for arbeid og 2 år for materiell. Ansvarstiden for prosjektene er 10 år, hvorav de første 5 årene er garantitid. NRC har kun ansvar for feil og mangler i den siste 5 års perioden dersom feilen eller mangelen kan påvises å skyldes uaktsomhet hos NRC. NRC har under visse betingelser også ansvar for skader som forårsakes av feil eller mangler ved utført entreprenørarbeid.

I Norge er omfanget av prosjekteringsarbeid svært beskjedent. I Sverige inngår NRC i mye større utstrekning kontrakter som innebærer prosjekteringsansvar og hvor dette ansvaret også kan følge av funksjonskrav. I de tilfeller det er utført prosjekteringsarbeid vil NRC også ha ansvar for dette, herunder at eventuelle funksjonskrav til leveransen oppfylles.

3.1.2 Foretakets vurderinger

For igangværende prosjekter har NRC opplyst at mulig garantiansvar og reklamasjoner hensyntas under inntektsføringen, og da eventuelt gir opphav til utsatt inntekt. Etter avslutning og formell overlevering inntektsfører foretaket fullt ut, men vurderer samtidig om det skal etableres en separat avsetning i henhold til IAS 37.14.

Ved avslutningen av en kontrakt gjennomføres en sluttbefaring på alle prosjekter hvor eventuelle feil og mangler identifiseres, og eventuelle feil utbedres innen kort tid. I henhold til NRC er prosjektene i stor grad slik at eventuelle feil og mangler oppdages raskt da prosjektets beskaffenhet også testes ved bruk/igangsetting. NRC anser derfor at vesentlige feil og mangler stort sett vil oppdages og utbedres i forbindelse med overlevering. Videre, at feil og mangler i etterfølgende garantitid sjelden forekommer, og hvis det skulle forekomme kan de utbedres uten vesentlig kostnad for foretaket.

Per 31. desember 2015 konkluderte NRC med at det ikke var sannsynlighetsovervekt for at den enkelte avsluttede kontrakt ville medføre kostnader for konsernet, og at avsetning med basis i den enkelte kontrakt derfor ikke var nødvendig. Også i en samlet vurdering av alle avgitte garantier under anleggskontraktene under ett, konkluderte NRC at det ikke var sannsynlig med noen garantiutbetalinger, da det "*svært sjelden oppstår garantiarbeider eller garantiutbetalinger*". Videre la foretaket til grunn at da en avsetning skal estimeres basert på historiske erfaringer og ledelsens beste estimat, ville en eventuell avsetning uansett være uvesentlig.

³ Note 22

⁴ I Norge NS 8405, NS 8406, NS 8407 eller NS 8415, og i Sverige AB 04 og ABT 06

⁵ Standard kontrakt type ABT 06

Per 31. desember 2015 bestod det alt vesentligste av foretakets gjeldende garantiforpliktelser av garantier som var avgitt av entreprenørselskap NRC hadde kjøpt opp i løpet av året: NRC Rail, SJT, Segermo mfl.. Ingen av disse overtar foretakene hadde foretatt avsetninger for garantiforpliktelser i sine respektive regnskaper forut for virksomhetssammenslutningene, og ved anvendelse av oppkjøpsmetoden under IFRS 3 ble det av NRC heller ikke identifisert og innregnet avsetninger for dette garantiansvaret, da eventuelle fremtidige garantiutbetalinger ble forventet å være uvesentlige.

3.1.3 Finanstilsynets vurderinger

Garantiforpliktelsene i tidligere inngåtte entreprenørkontrakter gir NRC en eksisterende plikt til i en gitt periode å utbedre eller foreta utbetalinger knyttet til eventuelle feil og mangler ved pågående og avsluttede oppdrag. Gitt foretakets redegjørelser for garantibetingelsene, synes perioden for norske og svenske oppdrag å strekke seg opp mot henholdsvis 5 og 10 år. Selv om usikkerheten gradvis oppløses over tid, må det antas at det fortsatt kan komme krav knyttet til prosjekter utført av datterselskapene NRC Rail, SJT, Segermo m.fl. for mange år tilbake.

I henhold til IFRS 3.23 skal det overtakende foretaket i en virksomhetssammenslutning fra og med overtakelsestidspunktet innregne betingede forpliktelser som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning, dersom det er en eksisterende plikt som oppstår av tidligere hendelser, og dens virkelige verdi kan måles på en pålitelig måte. I motsetning til ved løpende regnskapsføring av garantiforpliktelser, oppstilles det for ervervede betingede forpliktelser som representerer eksisterende plikter således ingen sannsynlighetsterskel for innregning. Etter Finanstilsynets vurdering skulle NRC ved regnskapsføringen av virksomhetssammenslutningene i 2015 ha identifisert alle avgitte garantier og hensyntatt den virkelige verdien av disse i oppkjøpsallokeringen. NRC har gjort en fornyet vurdering og mener fortsatt at garantiforpliktelsen har en uvesentlig verdi. Finanstilsynet har valgt å ikke utfordre dette ytterligere. For etterfølgende måling av forpliktelsen tilsier reglene i IFRS 3.56 at det likevel er IAS 37.14 som avgjør målingen av disse ervervede garantiforpliktelsene per 31. desember 2015. I det videre omtales utelukkende vurderingen knyttet til avsetningen per 31. desember 2015. I denne sammenheng er det avgjørende å fastsette hva som er vurderingsenheten.

Finanstilsynet anser ikke at foretakets leveranser under anleggskontraktene er identiske, men mener at det kan legges til grunn at garantiforpliktelsene under alle kontraktene er av samme art. Alternativt at kontraktene kan anses å tilhøre likeartede grupper av kontrakter enten med eller uten prosjekteringsansvar, etter henholdsvis norske og svenske kontraktsstandarder. IAS 37.24 krever i slike tilfeller at det i vurderingen av sannsynlighet skal vurderes om det er sannsynlig med fremtidige garantikostnader for kontraktene sett under ett for hver gruppe, i stedet for å se på de avgitte garantiene enkeltvis. Sannsynlighetskriteriet i IAS 37.14b innebærer at dersom det i gruppen av entreprenørkontrakter med likeartede garantiforpliktelser er sannsynlighetsovervekt for ett tilfelle av slike utgående strømmer, så er kriteriet oppfylt. For NRCs garantiforpliktelser vurdert som gruppe(-r) foreligger det etter Finanstilsynets vurdering slik sannsynlighetsovervekt.

Dersom det kan foretas et pålitelig estimat av forpliktelsesbeløpet skal det foretas en avsetning. I henhold til IAS 37.36 skal avsetninger innregnes til beste estimat av de utgifter som kreves for å gjøre opp den eksisterende plikten ved slutten av regnskapsperioden. Da NRC ble bedt om å tallfeste sine historiske garantiutgifter overfor Finanstilsynet, svarte NRC blant annet med at "*Vi har ikke identifisert at slike kostnader er bokført separat på egen konto i selskapenes regnskaper. Vi har videre forespurt relevante ansatte i hvert av selskapene om omfanget av garantiarbeid både i*

2015 og på generell basis gjennom de siste år. Det kan ha blitt utført mindre arbeid med omfang av noen få timeverk, men dette er ikke registrert separat og eventuell kostnad vil uansett være uvesentlig." Etter Finanstilsynets vurdering har foretaket historisk hatt utilstrekkelige rutiner for prosjektoppfølgning og registrering av garantikostnader, og at det slik sett ikke kan anses dokumentert at disse har vært uvesentlige.

Etter Finanstilsynets forståelse er det ikke uvanlig med reklamasjoner og utbedringer i entreprenørbransjen generelt, og det er liten grunn til å tro at dette ikke vil forekomme også i jernbaneentreprenørbransjen. Gitt prosjektenes betydelige størrelse men lave antall, antar Finanstilsynet at de realiserte garantiutgiftene innenfor NRCs bransje vil variere langt mer fra periode til periode, enn det som er tilfellet i industrier som produserer store kvantum (f.eks. bilindustrien). I utøvelsen av sitt skjønn må foretaket ta hensyn til dette, samt vurdere om virksomheten har endret seg på en måte som reduserer prediksjonsverdien av historiske erfaringer. Et eksempel på sistnevnte vil for NRC kunne være at foretaket i større grad enn før inntar rollen som hovedentreprenør og tar på seg prosjekteringsansvar, samt at størrelsen og kompleksiteten i leveransene øker, med mer vekt på elektro-/signalarbeider. Dette vil bidra til økt sannsynlighet for påløpte garantikostnader.

I henhold til IAS 37.38 skal ledelsens skjønn suppleres med erfaring fra lignende transaksjoner og i noen tilfeller med rapporter fra uavhengige sakkyndige. Hensikten er å komme frem til et beste estimat, jf. IAS 37.36. Dette estimatet skal reflektere det beløp et foretak ut fra en rasjonell betraktning ville måtte betale for å gjøre opp plikten ved slutten av rapporteringsperioden, eller for å overdra den til tredjemann på samme tidspunkt (jf. IAS 37.37).

Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke rimelig å anta at foretaket på balansedagen kunne gjort opp eller overført sine historiske garantiforpliktelser uten vederlag. I regnskapene til et utvalg sammenliknbare foretak fant Finanstilsynet at den balanseførte avsetningen lå innenfor et intervall på 1 - 3,5 % av siste års omsetning. NRC sin avsetning må basere seg på vurderinger knyttet til garantier under egne kontrakter, men gitt foretakets historisk manglende rutiner for registrering av garantiutgifter burde foretaket også ha hensyntatt denne informasjonen ved målingen av forpliktelsen.

Oppsummert er Finanstilsynets vurdering at det under foretakets avgitte garantier i anleggskontrakter er sannsynlighetsovervekt for at fremtidige garantikostnader inntreffer, og at foretaket skulle ha avsatt for det beste estimatet av denne forpliktelsen. NRC vil forbedre sine systemer og rutiner, og utvikle en metodikk med sikte på å beregne en avsetning som vil inntas i halvårsregnskapet for 2017. Finanstilsynet har tatt dette til etterretning.

3.2 Husleiegaranti Scanrope

NRC ("Blom") har avgitt en husleiegaranti for Scanrope AS ("Scanrope"). Garantien knytter seg til leiebetalinger for et stort produksjonsanlegg på ca. 19.000 kvm, på en 35 mål tomt lokalisert langs kanalen i Tønsberg sentrum.

Scanrope produserte tau og kabler, og virksomheten var vesentlig eksponert mot olje- og offshorebransjen. Fallet i oljeprisen ble derfor fulgt av varsler om oppsigelser og nedbemanninger,

og i september 2015 ble de siste produksjonsarbeiderne tatt ut i permisjon. Foretaket byttet eiere (og navn) flere ganger. I 2015 rapporterte Bridon-Bakaert Scanrope AS et negativt driftsresultat på NOK 20 millioner og en negativ egenkapital på over NOK 100 millioner. I note 11 "*Pledged assets and security*" til NRCs årsregnskap for 2015 ble det gitt en kort omtale av husleiegarantien. Informasjonen som her ble gitt om varighet mv. avvek imidlertid fra informasjon i tidligere årsregnskap og prospekter, hvor husleiegarantien hadde blitt oppgitt å utløpe i september 2016.

NRC ble bedt om å redegjøre for faktum, samt foretakets vurderinger knyttet til innregning, måling, samt innholdet i og omfanget av noteopplysningene som ble gitt i årsregnskapet for 2015.

3.2.1 Faktum

NRC ("Blom") kjøpte Scanrope i juni 2006. Eierskapet ble kortvarig, da NRC ("Blom") allerede i 2. kvartal 2007 fisjonerte ut og børsnoterte virksomhetsområdet som Scanrope inngikk i som Scan Subsea. I løpet av den korte eiertiden ble det inngått avtaler som ga opphav til husleiegarantien og gjorde at denne ble liggende igjen i den videreførte virksomheten. Det følgende er hovedelementene av faktum:

- A. Opprinnelig husleiegaranti: Scanrope eide i 2006 sitt eget produksjonsanlegg gjennom det heleide datterselskapet Scanrope Eiendom AS. I september 2006, bare måneder etter at Scanrope ble kjøpt opp, ble 80 % av Scanrope Eiendom AS solgt til Banebakken 38 Invest AS. Samtidig ble det inngått en langsiktig tilbakeleieavtale. Sale-leaseback transaksjonen ga en ikke ubetydelig gevinst. I leieavtalen av 5. september 2006 angis det i punkt 6 at Scanrope Holding AS og NRC ("Blom") avgir en selvskyldnergaranti overfor utleier (Scanrope Eiendom AS) for leietakers (Scanrope AS) forpliktelser i hele leieperioden.
 - i. Leieperioden ble satt til 10 år (utløp september 2016), men med opsjoner for 5+5 års forlengelse (måtte utøves 24 mnd. før utløp av forutgående periode).
 - ii. Leibeløpet ble satt til NOK 7,65 millioner pr. år, med senere KPI justering.

- B. Tilleggsavtale: I 2007 ble 100 % av Scanrope Eiendom kjøpt av et investeringsforetak med BSA Lange Kontrakter AS som ultimat morselskap (konsern administrert av Fondsfinans). I forbindelse med fremforhandling av salgsvederlaget i denne transaksjonen, samt et behov for å foreta en utbygging av eiendommen, ble det den 18. juni 2007 inngått et tillegg til den opprinnelige leieavtalen som utvidet størrelsen og varigheten av leieavtalen og garantien.
 - i. Leieperioden ble satt til 18 år fra overtakelse, med en opsjon på forlengelse med 5 år.
 - ii. Årlig husleie ble økt med ca. 1/3 for å reflektere tilleggsinvestering i anlegg.
 - iii. Husleiegarantiens varighet ble utvidet tilsvarende leieperioden, og for NRC ("Blom") ble garantien utvidet tilsvarende justering i leienivå.

- C. Medgarantist: Medgarantist på de opprinnelige avtalene var Scanrope Holding AS (org. nr. 988 695 475). Scanrope Holding ble i 2009 fusjonert med Scan Subsea AS, som samtidig ble fusjonert med Parker Hannifin Holdings AS (org. nr. 991 727 779). NRC har opplyst at: "*Som følge av fusjonen overtok Parker Hannifin (Norway) Holdings AS medgaranti-*

ansvaret. I januar 2015 ble garantiansvaret ved avtale overført til Bridon International Ltd (UK reg no 416671) og det er dette selskapet som er vår nåværende medgarantist".

Husleiegarantiene ble ikke avgitt gjennom separate avtaler, men ble inkludert i husleieavtalene og avgitt ved påtegning på denne. I henhold til tilleggsavtalen av 2007 har husleiegarantien en potensiell varighet til 21. august 2030, eller nesten 15 år fra balansedagen for årsregnskapet for 2015. Brutto leiebeløp for kalenderåret 2016 var ca. NOK 12,5 millioner (avtalt husleie fra 2007, med senere KPI justering).

3.2.2 Foretakets vurderinger

NRC har bekreftet at det i årsregnskap fram til og med 2014 og i prospekt og informasjonsmemorandum publisert i 2015, feilaktig ble opplyst at husleiegarantien utløp i september 2016. I prospekt (NRC) av desember 2015 ble også det potensielle årlige ansvaret feilaktig angitt til omtrent NOK 4 millioner (tilsvarende tallfesting av mulig ansvar var ikke gitt i årsregnskapet). NRC har opplyst at noteopplysningene baserte seg på den opprinnelige husleieavtalen fra september 2006, da utskiftninger i ledelsen mv. hadde medført at: "*De som utarbeidet grunnlaget for og utkast til årsregnskap for 2014 og prospekter mv. i 2015 ikke var kjent med tilleggsavtalen*". Før ferdigstillelse av årsregnskapet for 2015 ble imidlertid NRC kontaktet av en advokat som representerte Scanrope Eiendom AS, som påpekte at opplysningene i årsregnskap mv. ikke reflekterte gjeldende husleieavtale. I årsregnskapet for 2015 ble noteopplysningene derfor endret til å reflektere at garantiperioden løp til 21. august 2025. I brev til Finanstilsynet av 18. november opplyser NRC at foretaket etter ytterligere vurdering tolker tilleggsavtalen slik at også betaling av leie i en eventuell forlengelse av leieperioden med 5 år, vil være omfattet av garantien.

Ved førstegangsinnregning av husleiegarantien i 2006/2007 ble den vurdert til ikke å ha noen verdi (eller uvesentlig), og derfor ble ingen del av salgsvederlaget for aksjene i eiendomsselskapet tilordnet den finansielle garantien. Ved etterfølgende måling representerer husleiegarantien en eksisterende plikt som oppstår av tidligere hendelser. Etter IAS 37.14 skal en avsetning ikke innregnes dersom det ikke er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket, vil kreves for å gjøre opp plikten.

NRC sin vurdering per 31. desember 2015 var at sannsynligheten var lav og godt under 50 %. Foretaket baserte dette blant annet på at det i årsberetningen for Bridon-Bakaert Scanrope AS for 2015 fremkom at det i 2016 ville bli foretatt en konvertering av gjeld til konsernselskaper til egenkapital med NOK 111 millioner, samt at morselskapet Bridon Holding Ltd hadde avgitt en garanti for nødvendig tilførsel av likviditet i 2016⁶. NRC anser derimot at sannsynligheten på det tidspunktet ikke var så lav at foretaket kunne unnlate å gi noteopplysninger i henhold til IAS 37.86.

Ved nærmere vurdering har NRC kommet til at husleiegarantien etter deres syn ikke lenger er gyldig. Dette skyldes at det i 2015 skjedde en endring av leietaker. Leietaker under husleieavtalen har i perioden fra 2006 til januar 2015 vært selskapet Scanrope AS (org. nr. 951 351 032) som

⁶ 2015 årsregnskapet for Bridon-Bakaert Scanrope AS ble først avlagt 15. juni 2016 og var derfor ikke tilgjengelig for NRC på det tidspunktet foretaket avla sitt årsregnskap for 2015.

skiftet navn til Scanrope Subsea i mai 2007 og videre til Parker Scanrope AS i februar 2008. I 2015 ble leiekontrakten og deler av virksomheten i Parker Scanrope AS overdratt til det nyopprettede selskapet Bridon Scanrope AS (org. Nr. 914 080 398), som senere i 2015 skiftet navn til Bridon-Bakaert Scanrope AS. Slik NRC ser det innebærer hendelsene i 2015 at det fra det tidspunktet er en annen leietaker av lokalene enn den foretaket NRC ("Blom") avga en garanti på vegne av. Utleier Scanrope Eiendom har via sin advokat opplyst NRC at de fortsatt anser garantien som gyldig og NRC som ansvarlig under denne.

3.2.3 Finanstilsynets vurderinger

NRC sin vurdering av at det per 31. desember 2015 ikke forelå en sannsynlighetsovervekt for at leietakeren ikke ville kunne oppfylle sine forpliktelser, er tatt til etterretning av Finanstilsynet. Kriteriene for å gi noteopplysninger i henhold til IAS 37.86 anses derimot å være oppfylt, og etter Finanstilsynets vurdering var noteopplysningene som ble gitt i årsregnskapet for 2015 ikke tilstrekkelig presise og fullstendige. For å formidle de potensielle økonomiske virkningene av husleiegarantien burde det ha vært angitt brutto leiebeløp, samt at opplysningene om leieperioden skulle ha inkludert opsjonen. Foretaket har tatt dette til etterretning og inntatt slike opplysninger i etterfølgende årsregnskap.

I henhold til presseoppslag den 16. desember 2016, har Bridon-Bakaert bestemt at virksomheten i Tønsberg skal legges ned og produksjonsmaskiner flyttes til utlandet. Denne nye informasjonen må forventes å påvirke foretakets sannsynlighetsvurdering. Den 24. januar 2017 meddelte NRC imidlertid Finanstilsynet om at man etter nærmere undersøkelser har kommet til at NRC er fri fra garantiforpliktelsen. Som beskrevet tilsier foretakets fornyede vurdering at det etter deres skjønn ikke lenger foreligger en eksisterende plikt under husleiegarantien, og at en avsetning derfor ikke lenger er aktuelt. Foretakets vurdering av garantiens gyldighet bestrides derimot av motparten, og på oppfordring fra Finanstilsynet har NRC i årsregnskapet for 2016 gitt de opplysningene som er påkrevd i henhold til IAS 37.86, samt redegjort for uenigheten mellom partene knyttet til gyldigheten av husleiegarantien.

4. Øvrige forhold

NRC har hensyntatt Finanstilsynets kommentarer knyttet til nedenforstående forhold og foretatt utbedringer i den finansielle rapporteringen i påfølgende perioderegnskap. Med dette anses informasjonen i regnskapene å ha blitt utbedret både knyttet til rapportering av hendelser og transaksjoner i perioden, sentrale sider av foretakets virksomhet og enkelte formelle notekrav.

- A. Kontantstrømoppstilling i delårsregnskapet: Sett bort fra en ytterligere oppsplitting i avviklet og videreført virksomhet benyttet NRC en tre-linjers kontantstrømoppstilling i delårsrapportene. Finanstilsynet påpekte at en slik oppstilling normal ikke vil gi relevant, pålitelig, sammenliknbar og forståelig informasjon, og viste i den sammenheng til flere bestemmelser i IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap*, IAS 7 *Oppstilling av kontantstrømmer* og IAS 34 *Delårsrapportering*. NRC har endret praksis, og presenterte en kontantstrømoppstilling med flere linjer i regnskapet for 4. kvartal 2016.

- B. Avhending av Blom Nordic: NRC solgte i mars 2016 sin nordiske virksomhet innenfor Geosegmentet. IAS 34.16 A i) krever at foretak i delårsrapporten skal gi opplysninger som setter brukeren i stand til å forstå virkningene av endringene i foretakets sammensetning. Finanstilsynet påpekte at foretaket burde ha inntatt en spesifikasjon som viste gevinst/tap fra salget, hvordan denne var beregnet og noe annen informasjon som skulle vært gitt i henhold til IAS 7 og IFRS 5 *Anleggsmidler holdt for salg og avvirket virksomhet*. NRC ga noe ytterligere informasjon i delårsregnskapet for 3. kvartal og en komplett noteoppstilling i årsregnskapet for 2016, jf. note 23. NRC hadde for øvrig i delårsrapporten for 2. kvartal 2016 feilaktig presentert det første deloppgjøret på NOK 20 millioner fra salget av Blom Nordic som kontantstrøm fra videreført virksomhet (YTD). I delårsrapporten for 4. kvartal 2016 og i årsregnskapet for 2016 har NRC korrigert dette.
- C. Noteopplysninger om anleggskontrakter: Kontraktbaserte inntekter utgjør det alt vesentligste av foretakets samlede inntekter, og god noteinformasjon om dette er viktig. Finanstilsynet påpekte at selv om det i årsregnskapet for 2015 ble gitt noen noteopplysninger, så var det presentert såpass spredt at det var vanskelig tilgjengelig for brukerne av regnskapet. Finanstilsynet anbefalte foretaket å presentere en samlenote for prosjekter under utførelse, hvor foretaket ga informasjonen som er påkrevd av IAS 11.39-45. NRC inntok en slik samlenote i årsregnskapet for 2016, jf. note 4.
- D. Noteopplysninger om lederavlønning og transaksjoner med nærstående parter: Til tross for vesentlige endringer i foretakets sammensetning, fortsatte NRC i årsregnskapet for 2015 praksisen med bare å gi opplysninger om godtgjørelse til CEO (Lennart Flem og forløpere) og styremedlemmer. NRC hadde ved flere anledninger i 2015 (prospekter og presentasjon av delårsregnskap) presentert vesentlig større ledergrupper. Finanstilsynet viste til definisjonene av gruppen det i henhold til Regnskapsloven § 7.31b og IAS 24 *Opplysninger om nærstående parter* skal gis informasjon om, og påpekte at denne gruppen i det minste burde ha inkludert en eller flere personer fra foretakets nye virksomhetsområde, Rail. NRC bekreftet at man i årsregnskapet for 2015 ikke hadde vært tilstrekkelig nøye i sine vurderinger av hvilke personer det skulle gis informasjon om, og at det i tillegg skulle ha vært inntatt opplysninger for Managing Director for Rail divisjonen og Head of Finance and Accounting. I note til årsregnskapet for 2016 har NRC gitt sammenlikningsinformasjon for disse personene for 2015.

5. Avslutning

Finanstilsynet har ikke vurdert hvorvidt forholdene beskrevet over omfattes av verdipapir-lovgivningens regler om informasjonsplikt, jf. vphl § 5-2 første ledd, jf. § 3-2. Finanstilsynet legger til grunn at dette løpende vurderes av foretaket. Finanstilsynet har oversendt en kopi av dette brevet til foretakets valgte revisor samt til Oslo Børs.

For Finanstilsynet

Christian Falkenberg Kjøde
seksjonssjef

Morten Barstad
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.